

Dr. Bognár István

Hozzászólás Dr. Gazdag László "Ketyeg az adósságbomba !" c. eszmefuttatásához¹

"Miért oly hosszú az éj?"

/L.A: Duval/

A cikk bevezető részében az adósság-helyzet jellemzése a számok segítségével bomba-sikerű. Érzékelhető, hogy adósságunk már túlhaladt azon a fokon, hogy a közgazdaság eminensei által javasolható módokon megoldásra jussunk. Biztosan állítható, hogy nem létezik olyan közgazdasági elmélet, amely ilyen forráskiáramlás és beáramlási arány mellett belátható időn belül eredményre vezetne.

A jelenlegi világválság, az évszázad természeti katasztrófákkal leginkább sújtott évtizedeiben, humanitárius gazdasági segélyekre / pl. új Marshall-tervre/ számítani több, mint dőreség

A Krakkói Nemzetközi Konferencián /1993. október 21-23./ is széleskörűen elfogadták, hogy nincs követhető konkrét modell, minden országnak magának kell kialakítania a saját modelljét, azt, ami adottságainak a leginkább megfelel. Világosabb lesz a kép, ha D.C. North gazdaságtörténész /1993. évi Nobel-díjas/ vizsgálódásait is megemlítjük, amelyek szerint " a hagyományok, a hosszú időn át kialakított etikai magatartás a gazdasági életben és az emberi magatartás határozza meg alapvetően a gazdaság működését."

¹ A tanulmány a Gazdaság és Társadalom 1993/6 számában jelent meg

A megoldás "húzóágazati" kulcsát dr. Latorcai János miniszter a személygépkocsi- ipar és az elektronikai ipar innovációjában látja.
/1994. jan. 24./

C. Leadbeater "A vártnál súlyosabb visszaesés" c. elemzésében /Magyar Hírlap Financial Times Körkép 1992. febr. 29./ a világ két legfiatalabb és legdinamikusabb iparágának az elektronikát és az űrkutatás-légiközlekedést nevezi. Egyúttal az USA "érettebb" iparágait, az autógyártást, a vegyipart és az acélipart is áttekintve megállapítja, hogy a fejlődés motorjai lelassulnak, így a világkereskedelem, mint a növekedés motorja a GATT megegyezéstől függően működhet. /Az elmúlt két év tapasztalata egészében igazolja az előbbi megállapítást, kiegészítve azzal, hogy a légi közlekedés fejlődését is gátolta az általános recesszió./

Az sem járható út, hogy "kínosan kell ügyelni a hitelképesség megőrzésére" és fel kell vállalni a társadalmi feszültségeket, azaz a sokk-hatást. Attól sem kell félteni a Nyugatot, hogy "hirtelen" visszafizetjük az adósságot és ebbe fognak belepusztulni. A "harmadik" világ vonatkozásában "az adósságok leírását" már elfogadja Dr. Gazdag László docens, ecsetelve az "export-kényszer" szorítását az afrikai Szahel-övezet országainak esetében.

A cikk "Ki finanszírozza a fejlődést?" c. fejezetében Dr. Sántha Attila globális modelljét tartalmazza a II. világháború utáni időszakról. Ez a rész hangulatilag idetartozónak tekinthető, azonban a "sorból" kissé kilóg. Nagyon szemléletes az a megjegyzése, hogy "a Nyugat vagdossa a szelvényt, pedig az eredeti adósságot már kamatostól visszakapta."

A 8. és 9. fejezet jó alapot adhat egy "kilábalási" gazdaságpolitikára, ha megszívleljük Dr. Nagy Pongrácz intelmeit /Gazdaság és Társadalom, 1993. 6. sz./ és az adósságállomány történeti kialakulásának, összetételének, valamint a hitelezők helyzetének ismeretében kezdünk hozzá.

Természetesen át kell tekinteni a restriktív gazdaságpolitika eredményeit /?/, az IMF-es vonatkozásokat és a Világbank stratégiai szempontjait. Meg kell vizsgálni a tervezett konszolidációs és reorganizációs utakat és ezekkel összefüggésben fel kell tárni - az adósságállomány struktúrájának fényében - a lehetséges "húzóágazatok" megteremtéséhez /fejlesztéséhez/ szükséges teendőket. Nemcsak Nyugattal, hanem /Távol/-Kelettel is van mit egyeztetni, ha a magyar munkás 1,8 dollár/óra keresetét, a jelenlegi német 25 dollár/óra összeghez kívánjuk közelíteni.

Fejtő Ferenc publicista-történész egy budapesti előadásán /1992. dec. 4./ áttekintve - Jaltától Maastrichtig - az európai helyzetet elemzeve, a "Tocqueville-szindrómának" nevezett keleti felbomlási folyamatot, W. Churchill-t is többször idézve, az átmeneti időszakot hosszúnak és nehéznek ítélve, végezetül a következő /eredetileg Gramscitól származó/ bölcs tanácsot adja "a tisztánlátás pesszimizmusát társítsuk az akarat optimizmusával".

Befejezésül két tárcanélküli miniszter gondolataiból:

- "Akik döntenek, vajon eléggé felkészültek-e? "
/Pungor Ernő "Ma és holnap": Biotechnológia és Környezetvédelem, 1993. 2. sz./
- "Nehézségeinken csak tetteinkkel tudunk úrrá lenni"
/Mádl Ferenc: "Kölcsey emléknep" Szatmárcseke, 1994. jan. 24./